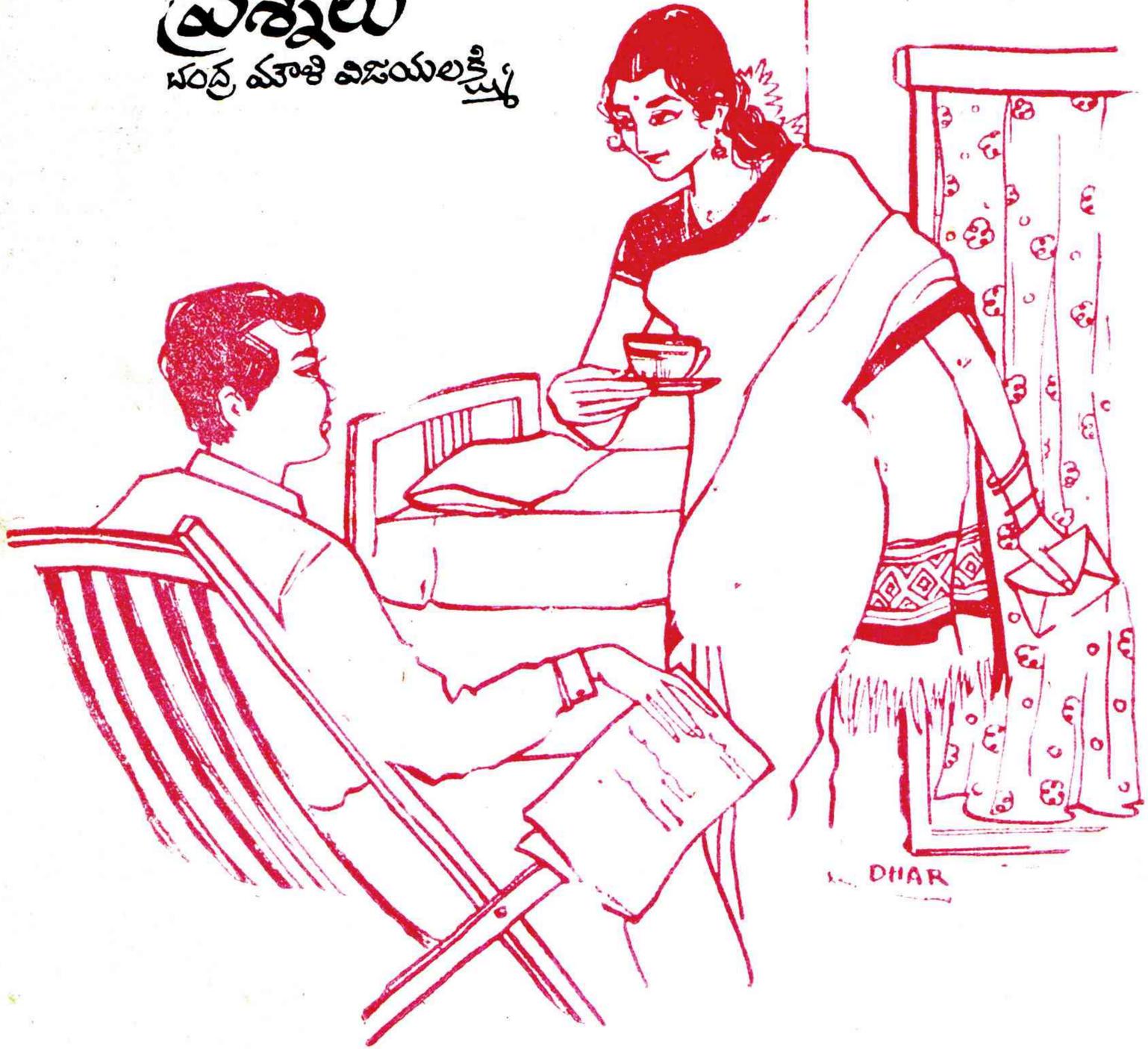

సివాబు దారకని ప్రశ్నలు

పంపిణీ మాళి విజయలక్ష్మి

“అమ్మయ్య” అనకున్నాను చాలు కర్పీల్ తారగింబడతూ. ఇప్పుటికి వారంరోజులుగా ఈ రాజధానిలో వసతిగృహ నివాసార్థం వేటాడి అలసిపోయాను. శ్రీమతిని కొత్తగా తీసుకురావటం! అవిడికి నచ్చితే నాకు నచ్చక నాకు నచ్చినది అవిడికి నచ్చక, ఇద్దరికి నచ్చినది ఇంటి అద్దె కుదరక, అద్దెకుదిరితే వినతిలేక ఏసు గెత్తి పోయాను. ఇక ఇవాలి నుంచి హోటల్ వాడికి గుడ్ బై. ఇంతలోనే వేసర్ కురవాడు బెల్ కొట్టి ఇవతలమదిసి వచ్చేవరకూ అగే వోపిక లేక అక్కడ గిరాకేసి వెళ్ళిపోయాడు. అది ఏరి తెచ్చుకొని “ఫిఫ్ట్... కాఫీ... చాంబెర్ ప్లీజ్” అని ఇల్లాలి చెవివేసి గదిలో కొచ్చి నిద్దాను. అదుగిల చప్పుడుకి తలవత్తి చూశాను. ఒక చేతిలో కప్పు రెండవచేతిలో ఒక కవరూ నలు కొచ్చి.

“ఇందాక గదిలో అలమరు సజ్జతుండే ఈ కవరు కనిపించింది. అప్పుడు మీరు లేక

పోయినదికి యీవారావంగా వంటింట్లోకి తీసుకు పోయాను. ఇప్పుడు గుర్తువచ్చింది” అంటూ సందేహ వివృత్తి చేసింది శ్రీమతి.

ఒక చేత్తో కప్పు అందుకుంటూ రెండవచేత్తో కవరు పై ఎత్తిన ఏమిటా అని చూశాను. ఎవరో ‘ఎస్. రాజగోపాల్’ అని వుంది. ఎవరైతే అంటూ అని తీర్చి చూశాను ఇదివరకు దింక వదిలిందే! అది వదిలిన నామనస్సు ఒకల మైంది వదిలింది వదిలినట్టుగా కింది పొండు ఏరుస్తున్నాను. మీరు కూడా వదిలటానికి వీలుగా!

వరంగల్
9-3-64

డియర్ వావా
మన ఇద్దరికి ఇదివరకు నిరీవయం ఉన్నా. ఇదే మొదటి సారేమో నీకు ఉత్తరం వ్రాయటం. ఇదే దివరి సారి కూడా నేమో! ఈ విధంగా రాయవలసి వస్తుందినుకోలేదు వావా! నా పేరు

చూడటం తోనే అనప్యాయంకోకుండా నయం చేసి ఓపికతో వదులు చూశా.

నేను వుటినప్పుడు ఆ రథయ్య బలి సో లోపించిందిట! తనకు కోడలు వుటించని మురిసిపోయింది. తన ప్లోమతకు. తన స్థితికి తగినట్టుగా ఆవంబరంగా అడ్చి వేడుకలు జరిపించింది. నేను పెద్దదాన్ని అచ్చతునం పుడు అమ్మ చేతులు తూండేది. నాకు వాగా గుర్తు నమ్మి 1st formలో చేర్పించటానికి రామ్మ సనేమీరా ఒప్పుకోలేదు. తనకి ఇష్టంలేని నవీచేస్తే తానిలో నూకి ఉస్తానని బెదిరించింది. ఇంటా వంటాలేవి ఇలాంటి అప్రతిష్ట వసులు తన మనుమరాలిచేత చేయించటానికి తను ఇంకా బ్రతికే ఉన్నానని బెదిరించింది. రాన్నకి నాకు వదులు చెప్పించాలని మనసులో ఉండటంచేత అత్తయ్యకు ఉత్తరం వ్రాశాను. అత్తయ్య రెక్కలు గట్టుకుని వారింది. అత్తయ్య రావటమెంతవూ గాలివాన ప్రారంభ మయింది మా ఇంట్లో!

జవాబు దొరకని ప్రశ్నలు

“అని నకోడలు. నాయుష్టం వచ్చినట్లు చదివించుకొంటా! నీ మనుమరాలిని నా కొడుక్కి ఇవ్వాలని, వాళ్ళిద్దరిపెళ్ళి నీ కళ్ళారా చూడాలని నీ కుంటే నీ వంతం విడు! ఇది మీ కాలంగాదు. చాలా మారినది! ప్రస్తుతం ఈ వూళ్ళో ఉన్నంత వరకు చెప్పించండి. తరువాత సంగతి నే చూసుకుంటాను!” అని గట్టిగా చెప్పి వాణ్ణు తన వంతం విడవలేదు.

‘నీ కొడుకు కాకపోతే ఇంకోడు! నా బాగుడు తల్లికి ఇంకోటివరుడు దొరక్కపోడు! దేశమేమి గొట్టపోలేడు!’ అంది వాణ్ణు.

ఇక లాభంలేదని అత్తయ్య.

“ఇక నేనీ గుమ్మం తొక్కను! నీకు కూతురు లేదనుకో! పుట్టిన కూతురు చచ్చిపోనుకో!” అని చివరిఅత్తం ప్రయోగించి, నెత్తిమీద కుండ చిల్లు పెట్టుకునేసరికి వాణ్ణు కంగారుగా.

“అయ్యో! అయ్యో! ఇప్పుడే మయిందనే! సరేకానీ! నీ యుష్టం వచ్చినచే చెప్పించుకో! పెదలమాటలు వినే కాలమా ఇవీ! నా వెరికొద్దీ నే నేదో అనుకున్నాను. ఆ బిడ్డనుంచి ఇంటికి వచ్చి కన్నీళ్ళు పెట్టకమ్మా!” అని సర్దిచెప్పి, గొణుగుతూనే ఒళ్ళు కొన్నది.

అప్పుడో మే మొక వల్లెటాళ్ళో ఉండే వాళ్ళంగా! అలా ప్రారంభమయింది. నా స్కూల్ చదువు. కలవులో నువు మా పూరు వస్తుండే వాడివి. నే నీంకా చిన్నపిల్ల నవటంచేత, అమ్మకి, వామ్మకి నన్ను వదిలి ఉండాలంటే దిగులుగా ఉండి నన్ను హైదరాబాద్ వంపలేదు. మా పూరు. నువు వచ్చిన రోజులు మరపురానివి వావా! ఎప్పుడూ అనిపిస్తుంది. ఈ భగవంతుడు పుట్టించిన

వని పిల్లల్ని ఎవగనీకుండా అట్లాగే ఉండే ప్రేమ ఎంత బాగుండును! అని చిన్నప్పటినుంచి నీకు తొందర, అహంభావం, కొపం, ఎక్కువ. నేను నీ భార్యనని చిన్నప్పటినుంచే అనేక వసులు పురిమాయిస్తూ. హుందాగా కూర్చునేవాడివి నేను చేయకపోతే నాలుగు మొట్టికాయలు మొట్టేవాడివి, అందుకని నువ్వంటే నాకు చచ్చే హడల్. చిన్నప్పటినుంచి నువ్వు ఏ పని చెప్పినా కిక్కురు మనకుండా చేసేదానివి. ఎక్కడ తంజావూరు అని! చిన్నప్పుడు అటలాడికొనేటప్పుడు కూడా నువ్వు నాన్నగా, అమ్మగా ఉండి తీరాలనే వాడివి. నేను నీకు భయపడి ఉండనంటే నా జత పట్టుకొని ఈ దుక్కొచ్చేవాడివి! ఏడుస్తూ అయినా సరే అడిగితీరవలసింది! ఇహ కిక్కురు మనటానికి కూడా దమ్ములుండేవి కాదు నాకు! ఎంత నీకు కొపం అహంభావం అయినా దానిలోనే అభిమానం, గాంధీర్యంతో కూడిన ఆస్పాయత ఉన్నాయి! అందుకే దావా! నువ్వంటే నాకు అంత ఇష్టం!

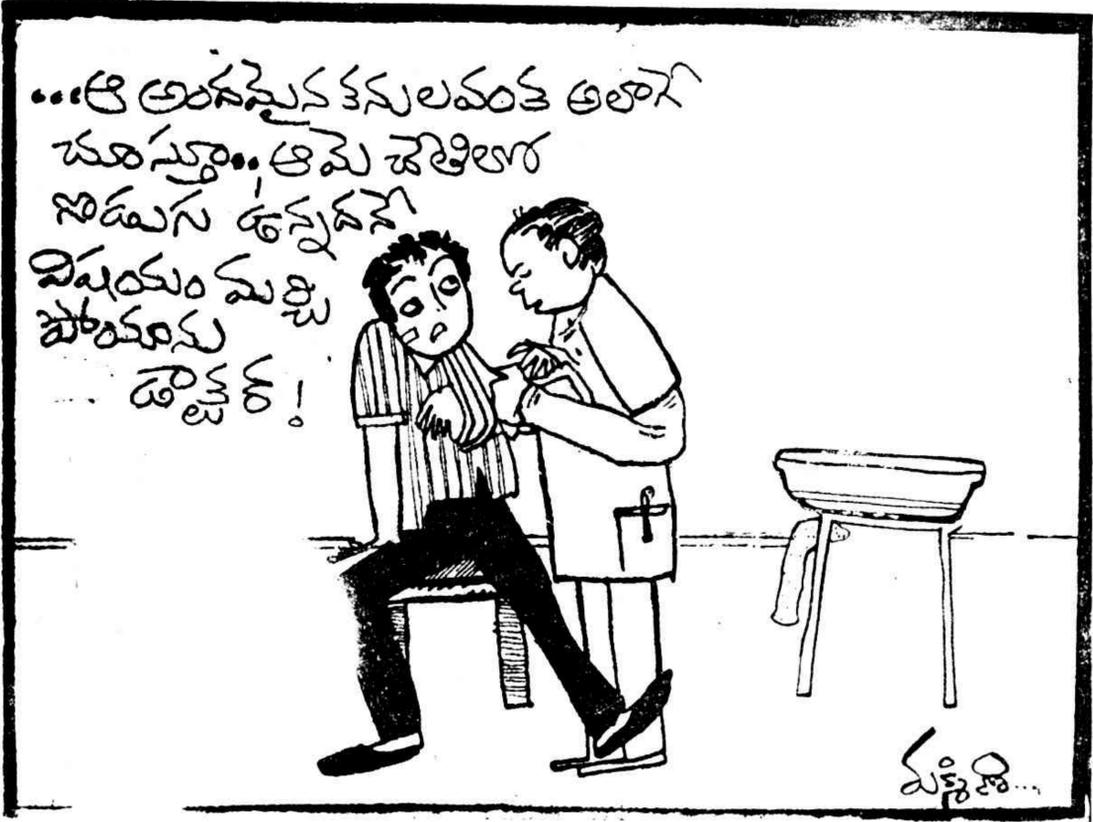
ఒకసారి ఏం జరిగిందో నీకు గుర్తున్నదా! నా పిచ్చిగానీ నీకేం జ్ఞానం ఉంటుందిలే వావా! ఆ రోజు నువ్వు మిల్ల మద్యాహ్నం నీతోడి పిల్లలతో “గోలీలు” ఆడుతుంటే వామ్మ లోపలినుంచి అరచింది.

“మిల్ల మద్యాహ్నం ఏ మాటలే! వాళ్ళి లోపలకువచ్చి పడుకోమను!” అని.

నీతో చెప్పటానికి భయంపేసి నువ్వు కొట్టిన గోలీ తినుకొని పరిగెత్తాను. దాంతో నీకు వల్లమంది నువు నావెంట పడ్డావు. పరిగెత్తి, పరిగెత్తి మనలోఁకం తా పరిగెత్తి, చివరికి “నీ పుతుమ్మ” చెట్లకగరికి వచ్చాము. నువు వెనకాల తరుముకొస్తున్నావు. నాకు ముందు చోటులేదు. వెనక్కిచూస్తూ ముందుకి పరిగెత్తేసరికి అక్కడ ఒకరాయితగిలి ముందుకి బోల్తా పడిపోయాను.

కిందఅంతా ముళ్లు. అంతా గుచ్చుకొని తెగరక్తం కారింది. నువు గణగణా పరిగెత్తి తడిగుడ్డ, నీళ్లు తెచ్చి అంతా అద్ది. ముళ్ళన్నీ ఎంతో ఓసికతో తీశావు.

“నా వల్లనే నీ కిలా జరిగింది రాదీ!” అని బోరున ఏడ్చావు నాకు ఇలే వింత అనిపించింది. నీకు కూడా కళ్ళవెంట నీళ్లు వస్తాయంటే! మరచిపోయా వావా! నీకు తగినపేరు. నా కుండలని అత్తయ్యోకొరి నాకీపేరు పెట్టింది టా! అత్తయ్య కెలా తెలుస్తుంది? తన ఆశలన్నీ పేకపెడలని! అప్పటినుంచి నువ్వంటే క్రమక్రమంగా భయం పోసాగింది. పై వెచ్చు నువ్వంటే చనువు. అభిమానం ఏర్పడ్డాయి. తరువాత నువ్వు వెళ్ళిపోయావు. క్రమంగా నాలుగై డెండు గడిచాక వామ్మ ఇటు వట్టింది నా పెళ్ళి తన కళ్ళతో చూడాలని. అప్పుడు నువ్వు P. U. C. చదువుతున్నావు. మామయ్యకి అసలది ఇష్టంలేదు. అందుకే “ఇప్పుడే ఏం వెళ్ళి” అని ఒప్పుకోలేదు. అలాగివి “నా కిష్టం లేదీ వెళ్ళి మేం చేసుకోము” అని చెప్పలేదు. బహుశా అత్తయ్యకి భయపడ్డాడేమో! తరువాత సంవత్సరమే వామ్మ చనిపోయింది. వామ్మ జ్ఞానకాలతో ఆ పూరితో ఉండలేక కొంతా, నాకు చదువుకు వీలని కొంత అన్నిటికీమించి నాన్ను న్నేహితుడు పరింగల్లో బిల్లల వ్యాపారం మొనరబెట్టి దానిలో పార్సర్ గా చేరమని ఒత్తిడి చేయటంతో నన్ను అక్కడ మా కున్న ఆస్తినికా అమ్మేని వరంగల్ వచ్చి స్థిరపడ్డాము. తరువాత నాన్న అనుకొంటూండేవారు. ఉన్న ఆస్తి నమ్మకోవటమంత తెలివితక్కువ మరొకటి లేదని? నాన్నవల్ల బాగాలాభం వస్తుండటంచూసి నాన్ను న్నేహితుడికి కన్నుకుట్టింది. మెల్లగా నాన్నని మోసంచేసి పెట్టుకొడి పెట్టినదానిలో నాలుగవవంతు ముట్టచెప్పి ఆ పూరువదిలి వెళ్ళిపోయాడు. అప్పటికి నేను స్కూల్ ఫైనల్ పాస్ అయి ఉన్నాను. ఇంకొద్దీ నెలలలో కాలేజ్ లో జాయిన్ అవుదా మనుకొన్నాను. అప్పుడు నువు బి. ఇ. చదువుతున్నావు అనంతపురంలో! అప్పుడు మళ్ళీ మన పెళ్ళి విషయం కడివి ఎలాగోలా నా పెళ్ళిచేసి వాళ్ళు ఎలాగోలా బ్రతుకుదా మనుకొన్నారు. మనం అనుకొన్నది అనుకున్నట్లు చేస్తే ఇక తననెవ్వరు గుర్తించరని భయపడ్డాడేమో ఆ భగవంతుడు! నాన్న హైదరాబాద్ వెళ్ళారు. అదే సమయంలో అత్తయ్యకు జబ్బు చేసి దావు బ్రతుకులమధ్య ఉన్నది. జబ్బు గా ఉందిని కవినం ఒక్క కార్డుముక్క అయినారాయలేదని నాన్న మండినడారు మామయ్యమీద. ఆ పరిస్థితిలో కడల్పటం ఇష్టంలేక నాన్న మాట్లాడలేదుట, కాని చివరి పుడియలో అత్తయ్య మామయ్యతో “రాధవి మన కోడలుగా చేసుకోండి వాడి చదువు అవకంఠనే” అని చెప్పిందిట. మామయ్య మాట్లాడలేదుట, కాని అప్పటి మామయ్య మౌనానికి అర్థం ఇప్పుడు నాన్నకు తెలిసింది! నాన్న తన తప్పుని తెలుసుకొని మళ్ళీ

మక్కిణి...

జనాబు దొరకని ప్రశ్నలు

వేయడంలేదు. మొదట ఎలాంటి అభిప్రాయం ఉన్నదో ఇప్పుడూ అదే ఉన్నది. అందుకే ఆ రోజే అమ్మతో చెప్పేశాను.

"నాకు మొదటినుంచి దావంజీ ఇష్టం. మీరు కూడా అతని అద్వైతానినే చూశారు. వాళ్ళకు కావలసినంత దబ్బు ఇచ్చుకోలేనందువల్ల దూరమయ్యారు. ఇంక ఇప్పుట్లో నాకేమీ వద్దు దామని చెప్పి నన్నిలా ఉండిపోనీమ్మా" అని

అమ్మ ఇంకా ఏదో నవ్వుచెప్పబోయింది. నేను ఒకచే అడిగాను అమ్మ. "నువ్వు మజ్జిగలోంచి వెళ్ళు ఎన్నిసార్లు తీర్చావమ్మా?" అని.

"అడమిదే!" అంటూ అమ్మ తెల్లబోయి చూసింది. మరేమీ మాట్లాడకుండా వచ్చేశాను.

ఆ మర్నాడు అమ్మ ఎంత మొత్తుకున్నా నేనెంతా పొద్దునే రై లెక్కాను. ఆ తరువాత వచ్చిన వెళ్ళివాళ్ళకి ఏదో వీలుపడలేదని సరి చెప్పి పంపేశారు. కానీ దావా నీ పూర్తి స్యరూపం మొన్న తెలిసింది. మొన్నంటే ఒక ఎడమిదాని రోజుం క్రితం. నీకు అది తెలియదు. తెలిస్తే నీ ముఖం వాలు... కాదు... కాదు నీ ముఖంలో ఎన్నిరంగులు మారతాయో చూడటానికి నాకు వీలుపడదు. అడమిదో చెబుతాను నేను.

ఒక ఎడమిదాని రోజుల క్రితం నువ్వు, మామయ్య, ఒక పెద్దమనిషి వరంగల్ వచ్చారు వెళ్ళిచూపులకు. నువ్వు చూసింది నా ఫ్రెండ్ లా దావా: తను అంతకు ముందురోజు నా దగ్గరికి వచ్చి తన్ను మర్నాడు చూడడానికి ఎవరో హైదరాబాద్ నుంచి వస్తున్నారని, అతను ది. యి: ఉదినాదిని ఎంతో మురిసిపోతూ చెప్పింది. నాకు మళ్ళీ మోసాన్ని ప్యాపీ కలిగితా ఆ విధంగా పూహించుకోలేకపోయాను. చెప్పానుగా ముందరే! సరే నన్ను మరీ మరీ ఎమ్మని ఒట్టు

వేసి చెప్పి వెళ్ళింది. ఇక బాగుండదని. ఒకవేళ నువ్వే అయితే కనీసం ఒకసారి చూడనచ్చు చూడవచ్చుననే ఆశతోనే వచ్చా దావా నిజంగా: నేను, మధూ... అది మాదని పైనకూర్చున్నాం కాదు చచ్చుడికి అనుకోకుండా కిందకు చూశాను. నా కళ్ళు బ్లై ర్లుకమ్మాయి. నా పూహా నిజమయింది. పుల్లెనూజీలో ఉండి ఒక చేసిన నిస్సూచనగానే నా గుండె యుల్లుమంది. మధూ, మధు తల్లి ఎంత బ్రతిమలాడినా నేను క్రింకకు దిగిరాలేదు. తర్వాత మీరు వెళ్ళాక తలనొప్పిగా ఉందని వచ్చేశాను. ఆ తరువాత మాదని వచ్చి చెప్పింది. సిగ్గునడకూ తను నీకు నచ్చిందని ఒక వది హేను రోజులకు వచ్చి అగ్నాలు వెలుకుంటారని. కానీ దావా: నువ్వు నాకు ప్రసాదించిన దిరుదులే తనకి వర్తిస్తాయేమో నాకంటే తను... అహా కాదు పోనీ తనకి నేను దేంట్లో తీసిపోయాను తను నలుపే తనది కో - ఎడమిదేననే! తను చదివించి ది. ఏ. నే అహా కాదు...బోడి ది. ఏ. మరీ తన కార్కెట్ గురించి నమ్మకమేమిటి? సరే నాకవచ్చి అనవసరం కానీ దావా: ఒక్కటి మాత్రం ఎచ్చిరిజం! ఈ కాలంలో దబ్బుంటే అన్ని అవకాశాలు కొట్టుకుపోతాయి. అవును మరీ లక్షలసాయల అనికీ తను వక్కనే వారసులు తను నీకు ఇచ్చే కట్టుం దబ్బు 20 వేలు! నాకు దబ్బు లెకపోవటం నా తప్పా దావా: నాన్న దిజి నెనలో దివాళ తీయటానికి నేను బాధ్యుడాలనా? కానీ మరొకటి దావా: నువ్వు సందేహించినట్లుగానే అయింది. కాలునత్తివత్తివే నేనింగిలాకుమిదేవడు తుంది! అలాగే అయింది నేనికూడా! ఒకకవమైన షం ఉన్నది. నేకు ఈ తరుణంలో ఈ విషయం చెప్పకు దా ఉందామన్నా నువ్వు నా ప్రాణానికి ప్రాణం! అలాంటి నీకు అవ్యయం జరుగుతుంటే చూస్తూ ఊరకొలేకపోయాను. అందుకే చెబుతున్నాను. మాదని వారంరోజుల క్రితం

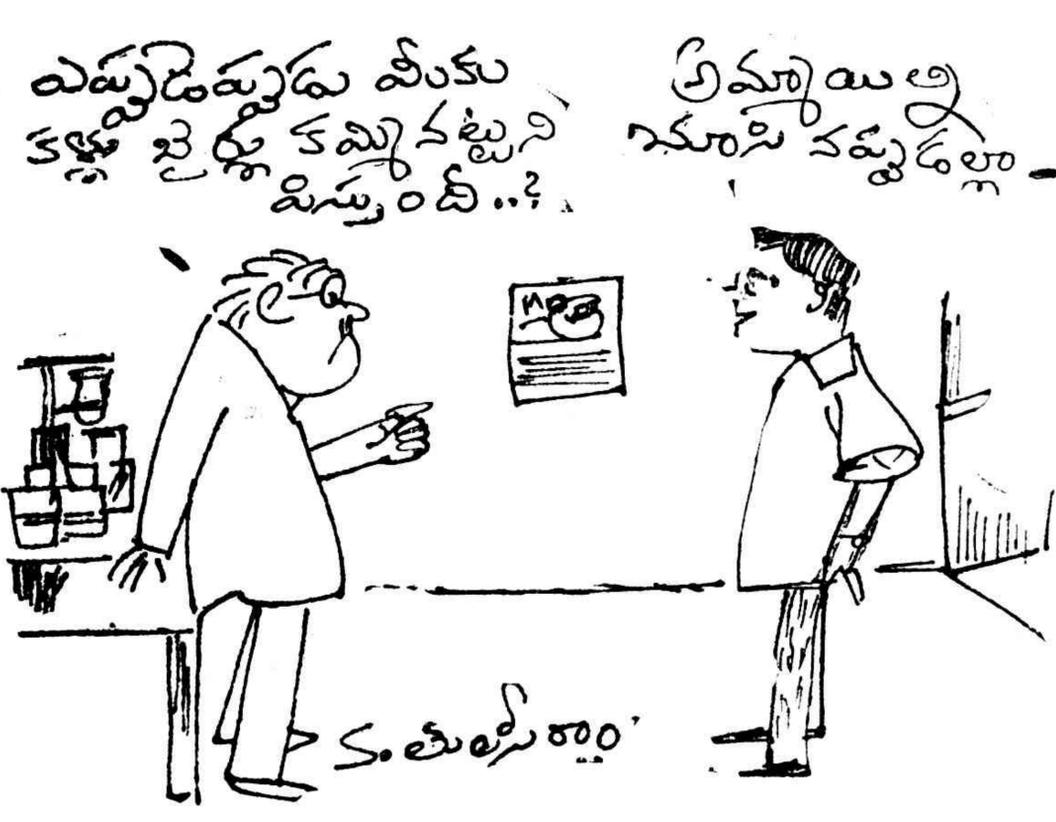
ఎవరూనే చేయించుకొన్నది. ఇది మాదవసారి. ఇక సంతాన యోగంలేదని దాక్టరు చెప్పిందిట. ఆ 20 వేల ముండు ఇది నీకు లోపంగా కనుపించక పోవచ్చు. ఇప్పటికే చాలా ప్రాణి విని గి. చా నేమో! ఇంకొక రెండుమాటలుచెప్పి ముగిస్తాను. కాస్త ఓవికగా చదువు దావా నకోసం! ఇవి చదివి నామీన జాతిలో ఒక నిట్టురై నా ఓడు! నా అఖిరి పుడియల్లో తెలుస్తుంది కదా! ఒక్క సారివచ్చి రెండు కన్నీటిబొట్లు విడిచి దీని కంఠటికి సమాధానం వ్రాయకపోయినా నా యీ ఒక్క ప్రశ్నకి సమాధానం వ్రాయ దావా: నేనంటే నీకు ఇష్టంఉండకమా! దిబ్బే దిబ్బిలా చేసేదికదా! నేనంటే నీ కిషనేనని ఒక తల్లిని మాట వ్రాయ దావా! చాలు! తీవించి నన్నాళ్లు తృప్తిగా జీవిస్తా! ఇక మీ వెళ్ళికి రానేమో! రాలే ననల! ఎందుకంటే వస్తే మీ ఇద్దరినీ చూసి సహించలేను ఇక ఉండనా!

నీకు కాకుండాపోయిన అభాగ్యురాలు. "రవి"

ఎంతనేసయిందో తెలియదు. శ్రీమతి చల్లని చేతులు నా బుగ్గలమీద పడేసరికి తదిదితూ తలెత్తి చూశాను

"ఎమిటండీ! ఏమయిందీ? ఆవుత్తరం ఎవరిది? ఏం వుంది దాంట్లో? ఎందుకేడుస్తున్నాడు? అసలేం జరిగింది చెప్పండి. అడమిదీ? కన్ను అలా తేలవేస్తున్నారు! భయంతో వచ్చి పోతున్నానండీ! ఏమిటది చెప్పండి!" కంకారుగా, ఆత్రంగా భయంగా అడుగుతోంది శ్రీమతి. ఉత్తరం అమె చేతిలోపెట్టి చదవమన్నాను. "ఇచ్చిన కాపీ అలా ఎట్టుకొనే చదివారు." అది కాస్తా చల్లారిపోయింది. మళ్ళీ పట్టుకొస్తాన"ని లోపలకు వెళ్ళింది.

నాకిదేమీ పడడంలేదు. ఆవుత్తరం గురించే ఆలోచిస్తున్నాను రాజగోపాల్ ఎక్కడక్కా కనిపిస్తే చదామడా నాలుగు మొహాన దులిపేయాలనంత కోపం కలుగుతోంది. అసలలా ఎలా ప్రవర్తించాడు? అతనా మాదనివి విసాహమాదే వుంటాడా? ఎంతదబ్బు మోజా అయినా అలాంటి దాపి ఎవడు మాత్రం చూస్తూచేసుకొంటాడు వాళ్ళు మొదటినుంచి హైదరాబాద్ లోనే ఉంటే ఇప్పుడెక్కడికి వెళ్ళినట్లు? ఈవుత్తరం ఇక్కడి కెండుకు వచ్చినట్లు? ఒకవేళ ఈ ఇంటివాళ్ళే నేమో! అహా! కాదు. వీళ్ళకూడా ఈఇల్లు కొత్తగా కొన్నారుట. ఈ ఇల్లుగలవాళ్ళు ఎక్కడో ఇంకొక కొత్త ఇల్లు కొన్నారని చెప్పినట్లుగుర్తే. ఒకవేళ వాళ్ళేఈఇల్లు వీళ్ళకి అమ్మారనుకొంటే ఈవుత్తరం ఇక్కడ పడెనే వెళ్ళే ఆ రాజగోపాల్ నిర్లక్ష్యం వ్యక్తమౌతోంది. నాకా తీణంలో ఎవరో ఒకరిని తీసుకొచ్చినాముందు కూర్చోబెట్టుకుని ఈ ప్రశ్నల కన్నీటికి సమాధానం చెప్పించుకొంటే బాగుండుననిపించింది.

ఎప్పుడప్పుడు నీకు కళ్ళు బ్లై ర్లుకమ్మనిపిస్తుందా..?

శ్రీమతి అమ్మ! నాకు వచ్చిందేమిట!

S. తుల్యేశాం